

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Polityki Rodzinnej

DPR-IV.055.4.2024

Warszawa, dnia/elektroniczny znacznik czasu/

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870), w związku ze złożoną petycją dotyczącą niealimentacji i poprawy sytuacji dzieci na które rodzic nie płaci alimentów, przedstawiam poniżej stosowne informacje, odnosząc się do zgłoszonych w petycji postulatów.

Na wstępie należy wskazać, że w opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sposobem walki ze zjawiskiem niealimentacji jest przede wszystkim poprawa egzekucji alimentów. Natomiast poziom egzekucji alimentów zależy przede wszystkim od skuteczności działań komorników sądowych. Zaś przepisy dotyczące egzekucji orzeczeń sądowych zawarte w Kodeksie postępowania cywilnego oraz w ustawie o komornikach sądowych, w tym przepisy dotyczące egzekucji orzeczeń dotyczących alimentów, należą do właściwości Ministra Sprawiedliwości.

Podobnie, kwestie dotyczące ustalania alimentów na dzieci, w tym prace nad wprowadzeniem tabeli alimentacyjnych, leżą we właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej należy realizowane na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wsparcie materialne dla niektórych osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji prowadzonej przez komorników sądowych. Osoby uprawnione do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji, mogą liczyć na pomoc państwa w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przyznawanych po spełnieniu kryteriów, w tym kryterium dochodowego, wskazanych w ww. ustawie.

Jednym z podstawowych warunków przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które obecnie wynosi 1209 zł netto na osobę w rodzinie. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Osobie uprawnionej świadczenie

przysługuje do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Kryterium uprawniające do świadczeń z funduszu alimentacyjnego było w ostatnich latach kilkukrotnie podnoszone (w 2019 r. i 2020 r.) Następnie, na podstawie ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1162), wprowadzony został stały mechanizm wzrostu kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Kryterium dochodowe podlega co 3 lata zwiększeniu wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy skumulowany wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę (kwota kryterium dochodowego będzie przeliczana co 3 lata w taki sposób, że jej wysokość będzie wynosiła tyle, ile wynosiłaby, gdyby waloryzacja o procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę przeprowadzana była co roku). W styczniu 2023 r. przeprowadzona została po raz pierwszy waloryzacja kwoty kryterium dochodowego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w oparciu o ww. nowe zasady. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 stycznia 2023 r. (M.P. 2023 poz. 121), od dnia 1 października 2023 r. kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 1209 zł.

Dodatkowo, obok podwyższenia samego kryterium dochodowego, począwszy od 1 października 2020 r., przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wprowadzono tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”, który polega na tym, że przekroczenie przez osobę uprawnioną progu dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie skutkuje utratą prawa do tych świadczeń, ale osoba taka co do zasady może otrzymać świadczenie pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego.

Należy zwrócić uwagę, że celem regulacji zawartych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie jest przejęcie przez budżet państwa obowiązku rodziców polegającego na wywiązywaniu się z alimentów na rzecz dzieci, lecz zgodnie z zasadą pomocniczości, wsparcie osób uprawnionych do alimentów (dzieci) znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Jednocześnie informuję, że obecnie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowuje projekt ustawy zmieniającej ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993). Projekt ten stanowi realizację deklaracji złożonej w trakcie kampanii wyborczej przez premiera Donalda Tuska i zakłada podwyższenie maksymalnej wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego o 100%, czyli z kwoty 500 zł miesięcznie do kwoty 1000 zł miesięcznie.

W obecnym stanie prawnym świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Powyższa maksymalna wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest niezmienna od początku obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, czyli od 2008 r. Nie ulega wątpliwości, że od momentu wprowadzenia świadczeń z funduszu alimentacyjnego (tj. od 2008 r.) znacznie wzrosły koszty utrzymania, w tym także osób uprawnionych do alimentów i co za tym idzie kwoty alimentów na rzecz dzieci od rodziców ustalane przez sądy. Tym samym, uzasadnione jest dostosowanie maksymalnej wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego do obecnych potrzeb osób uprawnionych do alimentów. Ponadto proponowana zmiana jest zgodna z oczekiwaniami wyrażanymi przez rodziny z dziećmi, w tym osoby samotnie wychowujące dzieci, będące w trudnej sytuacji finansowej w związku z nieskuteczną egzekucją zasądzonych od drugiego rodzica alimentów.

Zakłada się, że podwyższenie maksymalnej wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego po raz pierwszy będzie miało zastosowanie od okresu świadczeniowego, który rozpocznie się 1 października 2024 r. W pierwszym roku obowiązywania ustawy, tj. w 2024 r., wydatki związane z podwyższeniem maksymalnej kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z kosztami obsługi wyniosą 21 mln zł. Zostaną one sfinansowane z budżetu państwa w ramach środków zaplanowanych na świadczenia rodzinne w budżetach wojewodów i rezerwie celowej poz. 34. W latach kolejnych nastąpi zwiększenie planowanych w budżecie kwot wydatków na świadczenia rodzinne.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD42.

Natomiast nie są prowadzone i prace nad uchyleniem ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i likwidacją świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tomasz Pactwa
Dyrektor
Departamentu Polityki Rodzinnej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

